

19.01.2021

Asia/6

§ 6

Erityisuimakortin myöntämisperusteiden päivittäminen ja hakuohjeet

HEL 2019-004390 T 12 03 00

Päätös

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi liitteenä 1 olevat päivitettyt erityisuimakortin hakuohjeet ja myöntämiskriteerit alkaen 1.8.2021.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli liikuntapalvelupäällikkö Tuuli Salospohja. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Vastaehdotus 1:

Otto Meri: Lautakunta päättää hyväksyä erityisuimakortin myöntämisperusteet työryhmän esityksen mukaisesti siten, että seuraavat vammat ja sairaudet jätetään jatkossa pois erityisuimakortin myöntämiskriteereistä:

- Psykiatriset sairaudet KELA - kortin tunnus 112 (vaikeat psykoosit ja muut vaikeat mielenterveyden häiriöt)
- Sepelvaltimotauti KELA - kortin tunnus 206 (krooninen sepelvaltimotauti ja krooniseen sepelvaltimotautiin liittyvä rasva-aineenvaihdunnan häiriö)
- CP-vamma (diagnoosi G80)
- Etenevät keskushermoston sairaudet (diagnoosit G10-G13) (huntingtonin tauti, perinnöllinen ataksia, spinaalinen lihasatrofia ja lähisukuiset oireyhtymät, muualla luokitettuihin sairauksiin liittyvät, pääasiallisesti keskushermoston systeemiset surkastumat)
- Kehitysvamma
- Psykiatriset sairaudet (diagnoosi F32.2, F33.2) (vaikea-asteinen masennustila ilman psykoottisia oireita, toistuvan masennuksen vaikea masennusjakso)

Kannattaja: Heimo Laaksonen

Vastaehdotus 2:

Sami Muttilainen: Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta esittää erityisuimakorttia myös uniapneasta kärsiville, munuaissiirteeseen saaneille, autismikirjoon kuuluville aikuisille, sekä lymfaturvotusoireesta kärsiville ihmisille.

Vesiliikunnan tärkeyttä puoltaa erityisuimakortin vammaisneuvoston lausunto. Perustelut löytyvät myös liikuntajohtajan omasta esittelytekstistä:

"Koronaepidemia on muuttanut vallitsevaa yhteiskunnallista tilannetta merkittävästi, ja heikentänyt entisestään heikommassa asemassa olevien henkilöiden liikkumismahdollisuuksia, minkä riskinä ovat mm. pitkäaikaiset terveydelliset ja sosiaaliset haitat."

Myös esim. Vantaalla, Espoossa ja Tampereella erityisuimakortti on laajemmin käytössä edellä mainittujen luokitusten kohdalla.

Sami Muttilaisen vastaehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Vastaehdotus 3:

Sami Muttilainen: Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta esittää ettei erityisuimakortin hintaa koroteta 60 euroon.

Hintaa on korotettu viimeksi vuonna 2019.

Sami Muttilaisen vastaehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Otto Meren vastaehdotuksen 1 mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 11

Silja Borgarsdóttir Sandelin, Jussi Chydenius, Mika Ebeling, Arja Karhuvaara, Sami Muttilainen, Terhi Peltokorpi, Nasima Razmyar, Pauliina Saares, Johanna Sydänmaa, Niilo Toivonen, Laura Varjokari

Ei-äännet: 2

Heimo Laaksonen, Otto Meri

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 11–2.

Sami Muttilainen jätti päätöksestä eriävän mielipiteen.

Sami Muttilainen jätti eriävään mielipiteeseensä seuraavat perustelut:

Suomen liikkuvien kuntien perusti työryhmän.

Työryhmä kyseenalaistaa monipuolisen liikunnan terveydelliset vaikutukset ja vesiliikunnan merkityksen sairaille ja vammaisille. Työryhmä

haluaa nostaa erityisuimakortin hintaa jota on nostettu viimeksi vuonna 2019. Työryhmä ei esitä erityisuimakortin laajentamista. Työryhmä perustelee erityisuimakortin eväämistä sairailta ja vammaisilta säästösyillä, mutta ei huomio sitä kuinka paljon vammaisten ja pitkäaikaissairaiden liikkuminen ja terveydestä huolehtiminen vähentää kustannuksia sosiaali- ja terveydenhuollon menoissa. Työryhmä kokoontui kuusi kertaa mikähän sen kulurakenne on. Työryhmän esitys haluaa kaventaa sairaille ja vammaisille ihmisille kuuluvia oikeuksia jotka ovat olleet voimassa edelliset kolmekymmentä vuotta.

Oksettavaa.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Tuuli Salospohja, liikuntapalvelupäällikkö, puhelin: 310 87500
tuuli.salospohja(a)hel.fi
Tarja Vartiainen, liikunnansuunnittelija, puhelin: 310 87509
tarja.vartiainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Päivitetyt erityisuimakortin hakuohjeet ja myöntämiskriteerit
- 2 Liikuntajohtajan päätös erityisuimakorttityöryhmän perustamisesta
- 3 Työryhmän esitys erityisuimakortin myöntämisperusteiden päivittämisestä ja hinnan muuttamisesta
- 4 Liikunnan ja liikkumisen tukimuotoja Helsingissä
- 5 Vammaisneuvoston kannanotto erityisuimakortin kriteereistä ja hinnan korotuksesta

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Helsingiläisillä, joilla on vamma tai pitkäaikaissairaus, on ollut mahdollisuus lunastaa erityisuimakortti vuodesta 1987 lähtien. Erityisuimakortin tavoitteena on aktivoida helsinkiläisiä vammaisia ja pitkäaikaissairaita henkilöitä omaehtoisen vesiliikunnan pariin tavanomaista edullisemmän hinnan avulla. Myöntökriteereissä painottuu se, että vesiliikunnalla tulee olla henkilön toimintakyvylle erityistä hyötyä verrattuna muihin mahdollisiin liikuntamuotoihin.

Erityisuimakortin hinta on ollut 1.5.2019 lähtien 56 euroa/vuosi + henkilökohtainen ladattava kulunvalvonta- ja asiakaskortti 4 euroa. Kortilla pääsee uimaan useisiin Helsingin kaupungin ja muiden tahojen ylläpitämiin uimahalleihin ja maauimaloihin Helsingin alueella. 1.1.2020 alkaen erityisuimakortti on oikeuttanut myös Itäkeskuksen, Jakomäen ja Pirkkolan uimahallien kuntosalien käyttöön. Erityisuimakortteja myyvät kaupungin omat uimahallit (Itäkeskus, Jakomäki, Pirkkola ja Yrjönkatu), uimastadion ja Kumpulan maauimala sekä Töölön kisahallin valvomo.

Vuonna 2019 erityisuimakortteja myytiin yhteensä 6 074 kpl. Tulot myynnistä olivat 294 870 euroa. Liikuntakäynneistä noin 75 % tapahtui muissa kuin Helsingin kaupungin hallinnoimissa halleissa eli Urheiluhallit Oy:n, Mäkelänrinteen Uintikeskus Oy:n, Vuosaaren Urheilutalo Oy:n, Lauttasaaren Yhteiskoulun ja Helsingin Suomalaisen Yhteiskoulun uimahalleissa. Nämä tahot laskuttivat kaupungilta yhteensä 222 271 euron osuuden myyntituloista.

Erityisuimakortin myöntämiskriteerit, niihin liittyvät aloitteet ja ehdotukset sekä kortin hinnan päivittäminen käsitellään tavallisesti noin kahden vuoden välein perustettavassa moniammatillisessa työryhmässä. Työryhmän keskeisenä tehtävänä on valmistella esitys erityisuimakortin myöntämiskriteereistä ja hinnasta. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päättää myöntämiskriteereistä ja toimialajohtajalle on delegoitu toimivalta päättää hinnoista (kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 8.9.2020, § 123).

Edellisen kerran erityisuimakortin kriteerejä käsiteltiin kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnassa 18.6.2019. Tällöin päivitetty kriteerit tulivat voimaan 28.6.2019. Lautakunta päätti 17.12.2019 kokouksessaan ns. erityisuimakorttityöryhmän tavanomaisen aikataulun aikaistamisesta. Työryhmä velvoitettiin käsittelemään asiaa seuraavan kerran jo vuoden 2020 aikana. Liikuntajohtaja päätti työryhmän perustamisesta 7.5.2020 ja nimesi sen jäsenet. (Liite 2).

Työryhmä toimi ajalla 25.5.2020–30.11.2020, jona aikana se kokoontui kuusi kertaa. Työryhmä käsitteli kaikki nykyiset erityisuimakortin myöntämiskriteerit sekä erityisuimakortin hakuprosessin ja ohjeistuksen. Aloitteiden ja muiden huomiointipyyntöjen perusteella työryhmä käsitteli lisäksi seuraavat muutostoiveet erityisuimakortin myöntämiskriteereihin: lymfaturvotus (oire), autismikirjo aikuisilla, munuaissiirteen saaneet, uniapnea ja EU:n vammaiskortti. Työryhmä käsitteli myös erityisuimakortin hintaa.

Työryhmä teki esityksen erityisuimakortin myöntämiskriteerien ja hinnan muuttamisesta, sekä eräitä ehdotuksia hakumenettelyn uudistamiseen. (Liitteet 1, 3 ja 4) Työryhmän yksi jäsen ei kannattanut myöntä-

miskriteerien eikä hinnan muuttamista. Työryhmän työskentelyn päätyttyä esityksestä pyydettiin kannanottoa myös vammaisneuvostolta. (Liite 5.)

Työryhmän muutosesitysten keskeisenä perusteluna on yhdenvertaisuuden edistäminen siitä näkökulmasta, että erityisuimakortin myöntämiskriteerien tulee olla selkeät ja yksiselitteiset, ja että kaikkien edunsaajien osalta niitä sovelletaan samalla tavalla. Työryhmän näkemys on, että erityisuimakortin tarkoituksena on aktivoida liikunnan pariin erityistä tukea tarvitsevia kohderyhmiä, joiden liikkumismahdollisuudet ovat vesiliikuntaa lukuun ottamatta hyvin rajalliset, ja toisaalta sellaisia henkilöitä, joiden sairauksiin nimenomaan vesiliikunnan hyödyistä on tieteellistä näyttöä. Näiden kriteerien tulee täytyä niiden henkilöiden osalta, joille erityisuimakorttioikeus myönnetään.

Työryhmän esitys on vesiliikunnan erityisten etujen ja kriteereihin ehdotettujen muutosten osalta johdonmukainen. Koronaepidemia on kuitenkin muuttanut vallitsevaa yhteiskunnallista tilannetta merkittävästi, ja heikentänyt entisestään heikommassa asemassa olevien henkilöiden liikkumismahdollisuuksia, minkä riskinä ovat mm. pitkäaikaiset terveydelliset ja sosiaaliset haitat. Näistä syistä erityisuimakortin hankintaetua ei ole perusteltua poistaa tässä tilanteessa tähän saakka edunsaaneilta henkilöryhmiltä, vaikka osa niihin kuuluvista henkilöistä ei hyödykään erityisellä tavalla nimenomaan vesiliikunnasta muihin liikuntamuotoihin nähden.

Esittelijän esityksessä erityisuimakortin voimassaoleviin myöntämiskriteereihin ei tehdä muutoksia, mutta hakuohjeisiin, niiden liitteisiin ja muihin käytäntöihin tehdään työryhmän esittämät muutokset. Erityisuimakortin hinta korotetaan työryhmän esittämään 60 euroon, kun toimialajohtajan päätöksellä päivitetään kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan hinnastoa. Hintamuutos astuu voimaan 1.8.2021.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Tuuli Salospohja, liikuntapalvelupäällikkö, puhelin: 310 87500
tuuli.salospohja(a)hel.fi
Tarja Vartiainen, liikunnansuunnittelija, puhelin: 310 87509
tarja.vartiainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Päivitetyt erityisuimakortin hakuohjeet ja myöntämiskriteerit
- 2 Liikuntajohtajan päätös erityisuimakorttityöryhmän perustamisesta
- 3 Työryhmän esitys erityisuimakortin myöntämisperusteiden päivittämisestä ja hinnan muuttamisesta

19.01.2021

Asia/6

-
- 4 Liikunnan ja liikkumisen tukimuotoja Helsingissä
5 Vammaisneuvoston kannanotto erityisuimakortin kriteereistä ja hinnan-
korotuksesta

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 18.06.2019 § 125

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 04.06.2019 § 108